

2. Основни оперативни способности за осигуряване на информацията.

Съгласно чл. 2, ал. 2 от ЗСРЗ Оперативни способности са: наблюдението, проследяването, проникването, белязването и проверката на кореспонденцията и компютризираната информация, контролираната доставка, доверителната сделка и разследването чрез служител под прикритие, които се прилагат при използването на техническите средства по ал. 2, чл. 1 от ЗСРС.

-Наблюдение: Зрително и чрез технически средства се разкриват и документират различни страни от дейността и поведението на лица и обекти при тяхното движение, пребиваване на различни места или при изменения в конкретната обстановка.

-Подслушване: Чрез използване на технически средства, слухово или по друг начин се усвоява устна, телефонна или електронна комуникация на контролирани лица.

-Проследяване: Зрително и чрез използване на технически средства се установява, разкрива и документира движението на контролирани лица.

-Проникване: Чрез използване на технически средства се установяват фактически данни, намиращи се в помещения, и вещи, ползвани от контролирани лица.

-Белязване: Поставят се белези на предмети и вещи за установяване на тяхното движение, придобиване или мястото на съхранението и адресатите на кореспонденцията на контролирани лица и обекти.

-Проверка на кореспонденцията: Чрез използване на химически вещества и технически средства се установяват съдържанието и адресатите на кореспонденцията на контролирани лица и обекти.

-Контролираната доставка: се прилага от разузнавателния орган и се използва от разследващия орган в кръга на компетентността му при непрекъснат контрол на територията на РБ или друга държава в рамките на международното сътрудничество и се изразява във внасяне, изнасяне, пренасяне или транзитно превозване през територията на РБ от контролираното лице на вещь - предмет на престъпление, за да се разкрият участниците в трансгранично престъпление.

-доверителната сделка: се използва от служителя под прикритие и се изразява в сключването на привидна продажба или друг вид сделка с вещь с цел да се спечели доверието на другата страна, която участва в сделката.

-разследването чрез служител под прикритие: служителя трябва да е от компетентните служби по Закона за МВР, Закона за отбраната и въоръжените сили или от Националната разузнавателна служба, оправомощен да установи или поддържа контакти с контролирано лице, за да получи или разкрие информация за извършването на тежко умишлено престъпление и за организацията на престъпната дейност.

3. Наблюдение на стационарни обекти. Оптически системи за наблюдение.

Съгласно чл. 5 от ЗСРС При наблюдението - зрително и чрез технически средства, се разкриват и документират различни страни от дейността и поведението на лица и обекти при тяхното движение, пребиваване на различни места или при изменения в конкретната обстановка.

Наблюдението е тясно свързано с проследяването. Не може да има проследяване, без контролираното лице да е в зоната на визуално наблюдение, а наблюдението почти губи своя смисъл, ако контролираното лице се намира някъде и няма готовност лицето да бъде проследено при напускане на даденото място. Поради това под наблюдение трябва да се разбира наблюдение на стационарни обекти, а при проследяване – регистриране на действия и поведението на обекта по време на движение. Наблюдението може да се използва периодически /за изясняване на определени факти/ или постоянно /при цялостно изучаване на контролираното лице, за ориентация в обстановката и нейните реални изменения/.

Наблюдение на стационарни обекти /помещения, сгради, открити пространства/ се прилага, когато е необходимо:

- наблюдение действията на контролираното лице с цел провеждане на конкретна акция;
- установяване на посетителите и техните взаимоотношения с обекта;
- откриване на издирвано лице;

Преди започване на наблюдението на стационарен обект във връзка с конкретна задача трябва да се изяснят: всички подходи към него; удобни пътища за промъкване и места за криене; дневният режим

на обитателите и техните съседи; графикът на движение на преминаващия в близост транспорт; наличие и вид на система на охрана; вътрешна планировка на обект;

Възможности за наблюдение на стационарни обекти:

- От съседни сгради с помощта на оптически прибори;
- От съседни помещения с помощта на специални оптически прибори (визьори);
- Чрез тайно монтирани в помещението телевизионни камери и предаване на ТВ сигнал по проводна линия или радиоканал.

Наблюдението се извършва с помощта на: оптически прибори /монокулярни и бинокулярни/, телевизионни системи за наблюдение /CCTV/, прибори за нощно виждане, термовизионни апарати.

4. Проследяване. Прибори за нощно виждане, термовизионни и телевизионни системи.

Съгласно чл. 7 от ЗСРС При проследяването - зрително и чрез използване на технически средства, се установява, разкрива и документира движението на контролирани лица.

Проследяването е тясно свързано с наблюдението. Не може да има проследяване, без контролираното лице да е в зоната на визуално наблюдение, а наблюдението почти губи своя смисъл, ако контролираното лице се намира някъде и няма готовност лицето да бъде проследено при напускане на даденото място.

Цели на проследяването:

- получаване на доказателства за престъпна дейност;
- осигуряване сигурността на оперативен работник, който работи под прикритие;
- подкрепа на доказателства, получени от оперативния работник под прикритие;
- разкриване на търсени лица, чрез наблюдение на техни връзки;
- проверка искреността на агенти и информатори;
- отриване на укрита собственост;
- получаване на достатъчно доказателства за обиск или арест;
- предотвратяване на престъпен акт;
- проверка и допълване на информацията,получена от друг източник;
- непрекъснат контрол над определени обекти;

Методи за проследяване и наблюдение:

- скрито – професионално конспиративно;
- демонстративно или “японско”;
- комбинирано – по метода “има го – няма го”;
- бригадно организирано;
- териториално организирано;
- следящо, изпреварващо, паралелно, насрещно, комбинирано;

При проследяването е необходимо използването на:

Прибори за нощно виждане. Основни предимства:

- възможност за наблюдение на обекта в пълна тъмнина или при слаба осветеност;
- по-малко затихване на инфрачервените електромагнитни вълни в сравнение с видимия спектър при валежи.

В същото време трябва да се отбележат и някои недостатъци:

- по-лоша разрешаваща способност, свързана с по-голямата дължина на вълната, поради което обекта не може да бъде идентифициран.
- човешкото око е нечувствително към ИЧ излъчване, поради което приборите имат значително по-сложно устройство от обикновените оптически прибори.
- необходимост от захранване.

Термовизия:

- За разлика от приборите за нощно виждане, които работят в близката зона на инфра-червените лъчи, термовизията използва ИЧ-лъчи с значително по-голяма дължина на вълната – обикновено тези апарати работят при $\lambda \approx 8 \div 15 \mu\text{m}$.
- Принципът на действие им се основава на факта, че всяко тяло, имащо температура над абсолютната нула ($- 273 \text{ }^\circ\text{C}$), излъчва фотони топлинна енергия.

Телевизионни системи за наблюдение:

- Съвременните TV камери се характеризират с голямо количество параметри, но от гледна точка на скритото наблюдение най-голям интерес представлява :

- ъгъла на ползрение (обзор);
- разрешаваща способност;
- чувствителност на TV камера.

5. Класификация на методите за подслушване

СРС за подслушване са едни от най-често прилаганите технически устройства за придобиване на информацията, поради факта, че акустическия сигнал е един от достоверните източници. Съгласно чл. 6 от ЗСРС При подслушването - чрез използване на технически средства, слухово или по друг начин се усвоява устна, телефонна или електронна комуникация на контролирани лица.

Чрез подслушването се извършва три вида контрол на информацията: Контрол на устните разговори (слухов контрол); Телефонен контрол; Контрол на електронните комуникации;

Постиженията на техниката и технологията позволяват създаването на голямо разнообразие от СРС за послушване, които могат да бъдат класифицирани по няколко различни признака:

- по канала за предаване на информация - акустичен канал със запис на магнетофон; по проводни линии; по радиоканал; по инфрачервен (оптически) канал;
 - по начина за придобиване на акустическата информация – В зависимост от способа за възприемане на информацията и нейното преобразуване в електрически сигнал се различават три вида СРС за подслушване: от микрофонен тип; от вибрационен тип; чрез негласно (под)включване към комуникационните линии.
 - по режима на работа - с непрекъснато предаване на информацията; с дистанционно управление; с автоматично включване при поява на звуков сигнал.
 - по хранящите източници - със собствен източник; със храняване от външен източник.
 - по конструктивното оформление - в стандартно (некамуфлирано) изпълнение; в камуфлиран вид.
- Всеки един от тези признаци трябва да бъде разгледан подробно , за да може да бъдат оценени възможностите за използване на различните методи за подслушване в зависимост от конкретните условия.

6. Радиомикрофони.

СРС, предаващи информация по радиоканал се наричат много често радиомикрофони. Техните габаритни размери са много малки. Приемният пункт е независим с контролирания обект. Радиоканалът е единствения възможен начин за придобиване на информация от подвижен обект.

Радиомикрофоните са миниатюрни радиопредаватели и те използват различни модуляции. Радиомикрофоните могат да се разделят по няколко признака:

по принцип на формиране на сигнала, те могат да бъдат:

- активни - структурна схема на класически радиопредавател: микрофон, нискочестотен усилвател, ВЧ предавател, антена, храняване;
- пасивни - изискват облъчване от външен предавател, не съдържат електронни компоненти и храняване;
- полуактивни - изискват облъчване от предавател с много по-малка мощност, имат храняване, но много малка консумация;

по методи за защита на предаваната информация;

- без защита на предаваната информация – имат просто устройство, минимален обем и тегло, възможност за камуфлиране във всеки предмет;
- с маскировка на информацията – използват сложни видове модулация, защитават срещу случайно откриване;
- с кодиране на информацията – аналого-цифрово (А/D) преобразуване, висока степен на защита.

по радиус на действие:

- с малък радиус - до 100м., до 100 m; по-голяма секретност, но има опасност за разкриване на контролиращия;
- със среден радиус - от 100м. до 1000м.;
- с голям радиус - над 1000м.;